

СТАНОВИЩЕ

на трудовете на Маргарита Ангелова Стефанова-Бакрачева
участник в конкурс за „доцент” по професионално направление
3.2. Психология (Педагогическа психология), област на висше
образование 3. Социални, стопански и правни науки,
обявен в Държавен вестник бр. 24/16.03.2018г.

Изготвил становище: проф. дн Красимира ПЕТРОВА Колева-Минева

1. Информация за конкурса.

Конкурсът е обявен от СУ "Св. Климент Охридски" за нуждите на Факултет начална и предучилищна педагогика, катедра „Социална педагогика и социално дело“. При изготвянето на становището по конкурса са съобразени основните документи, съответстващи на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВУЗ. По процедурата на конкурса няма нарушения. В конкурса участва един кандидат – ст.н.с II степен Маргарита Ангелова Стефанова-Бакрачева, доктор по психология.

2. Информация за кандидата.

Кандидатът за доцент има придобита ОКС "бакалавър" по специалността „Социална педагогика“ в СУ, магистър е по педагогика, а през 2014г. придобива ОНС „Доктор“ по Психология /Обща психология/, със защитена дисертация на тема: „Статуси на психосоциална идентичност и субективно психично благополучие в юношеска възраст“, а през 2011 ВАК дава свидетелство за научно звание „Старши научен сътрудник Втора степен“ по „Обща психология“.

В кариерното си развитие д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева бележи последователност и натрупване на богат трудов опит: преподавател е в НАТВИЗ, СУ, Пловдивски университет, Военна академия, Европейски политехнически университет, като изследовател в Институт по психология на БАН и Институт за изследване на населението и човека. От биографичните данни се вижда, че кандидатът съчетава преподавателска, изследователска и практическа психологическа работа, а участието ѝ като преподавател в престижни университети показва нейната популярност сред психологическата общност.

Д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева и е член на авторитетни професионални сдружения – Дружество на Българската асоциация за тренинг и развитие, Дружество на психолозите, Международна асоциация за Психоаналитична аз-психология, Съюза на учените в България, където участва в проекти, внедрявания и изследователска работа, която е отразена

в автобиографията ѝ и свидетелства за нейната социална активност. Г-жа Бакрачева има и административен опит като ръководител на катедра, тя е и главен редактор на „Българско списание по психология“, притежава много награди и референции, които са отразени в документите и в автобиографията ѝ. Обучител е в престижни форуми, участвала е и е ръководила множество научни и социални проекти в страната и в чужбина, разпознаваема е от участията ѝ в медиите, като коментира наболели за обществото проблеми с активна гражданска позиция и експертно мнение.

3. Описание и оценка на научните трудове.

Кандидатът в конкурса за доцент представя списък научни трудове от почти всички научни жанрове, съдържащ: участия в две колективни монографии, 7 статии, студии и доклади.

Монографията *„Статуси на психосоциална и национална идентичност, ценности и психично благополучие в юношеска възраст“*, в съавторство с Кр.Байчинска и С.Савова представлява монолитно, обемно, многообхватно изследване, което е подплатено със солиден теоретичен и емпиричен масив, отговаря на съвременните изисквания за добро експериментално изследване и като ценни моменти в него могат да се открият следните:

1. Обобщените портрети на юноши с различен статус на психосоциална и етническа идентичност, както очертаните различия в ценностната им система.

2. Последната осма глава *„Статуси на психосоциалната и националната идентичност в педагогическата и консултативната практика“* може да се определи като своеобразна програма, която да помогне на училищни психолози и педагози да се ориентират в сложния свят на юношата и да помогнат за неговото израстване като пълноценна личност.

Втората монография *„Щастие и удовлетвореност от живота в търсене на пътя към себе си“* в съавторство с Д.Бакалова и Б.Мизова представлява труд, включващ в себе си трите основни посоки, специфични за една издържана научна разработка – добра теоретична основа, отлично организирано, проведено и анализирано изследване и методически подходи за повишаване и поддържане на психичното благополучие. Това триединство гарантира успеха на едно толкова амбициозно заглавие. Засегнати са всички сегменти, които възпрепятстват благополучието и които го определят, като са изведени ролята на медиите, на виртуалното пространство, влиянието на религията, социалния статус и личностни детерминанти, свързани с феномена *„благополучие“*.

Останалите произведения на М.Бакрачева условно разделям в две направления: едното е свързано пряко с обявения конкурс по Педагогическа психология, тъй като те се отнасят до процеса на непосредствено обучение и това са трудовете с № 3, 4, 7, 9, които критично разглеждат взаимовръзката „учене-мотивация“, „учене-среда“, „учене-учител-ученик“ и другото направление, което има отношение към конкурса, но по-скоро като дообогатяващо сложния педагогически процес, е отразено в трудовете № 5, 6, 8, отнасящи се до „Аз“-образа, влиянието на социалните мрежи върху самоопределянето на личността и други страни от учебния процес.

Две от статиите са на английски език и са отпечатани в престижни издания, като от 7-те представени за рецензиране, 5 са в съавторство, което не е подкрепено с разпределителен протокол или декларации от съавторите и това затруднява оценяването на авторския дял на д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева, нещо, което се отнася и за монографиите, предложени за рецензиране.

4. **Научни приноси.**

Ст.н.с. II д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева е приложила справка за научно-практическите резултати от своя труд, които приемам и коментирам:

- **Новост за науката:** представени са количествени и качествени анализи на съдържанието на понятието благополучие, удовлетвореност от живота и щастие, като е открито тяхното психологическо значение в конкретен период от развитието на личността.

- **Обогатяване на съществуващите знания:** Доразвити са теоретичните възгледи за юношеската и младежката възраст като периоди на активно търсене на идентичността през призмата и взаимовлиянието на психично благополучие, ценности и нагали, тоест взаимовръзката между факторите на средата и индивидуалните фактори за самоопределянето двата възрастови периода.

- **Създаване на нови модели:** Създава модели за психологична и педагогическа подкрепа на юноши и младежи в търсене на тяхната идентичност и как чрез педагогическата и консултативната практика да се окаже подкрепа в това търсене.

- **Получаване на нови факти:** д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева проучва проблеми, свързани със съвременните изисквания на обучителния процес – електронизацията му, проучване на изискванията към учебната среда, открояването на авторитетния стил на взаимодействието „учител-ученик“.

- **Приложения в практиката:** Силна страна на кандидатката е взаимовръзката между научно-изследователска и практическа работа, което е условие за надеждност на направените от нея изследвания и което е

предпоставка за разработване на успешни модели на взаимодействие „клиент-помагач” и „учител-ученик“. Тези модели са в съзвучие със съвременните изисквания към обучението - креативност, интерактивност, толерантност и зачитане на „Аз“-а.

5. Преподавателска работа.

Преподавателската работа на д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева е свързана с обявения конкурс – кандидатката има дългогодишен опит като преподавател на дисциплини от сферата на психология на личността, социална и организационна, педагогическа и тренинг, диагностика на аномалното развитие, клинична и консултативна психология, а завършените от нея обучения показват широка психологическа култура и познания, които биха били полезни за студентите-педагози. Опитът ѝ и в други ВУЗ-ове, както и преподавателско-методическата работа в полето на приложната психология, я правят интересен и желан лектор. Има и достатъчно на брой докторанти, трима от които са защитили. Участвала е в научни журита, представила е списък с участия в научни форуми.

6. Бележки и препоръки.

Запознаването ми с цялостната научна и академична активност на д-р Маргарита Стефанова-Бакрачева и отличните ми лични впечатления доказват наличие на равнопоставеност между преподавателска, изследователска и експертна работа. Препоръките ми са свързани със задълбочаване на изследванията ѝ и тяхното популяризиране сред психолози, педагози, социални работници. Забележка имам, свързана с необходимостта от конкретно представяне на авторските дялове от трудовете, предложени за рецензиране.

7. Заключение.

Като изразявам доброто си впечатление от цялостните научни и приложни постижения на ст.н.с. II д-р Маргарита Ангелова Стефанова-Бакрачева, оценявам актуалността, значимостта на разработките и въпреки направените забележки, подкрепям кандидатурата ѝ за доцент на СУ „Св. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” и **препоръчвам** на Научното жури да предложи на Факултетния съвет да **присъди званието доцент** в професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа психология), област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.

23.07. 2018 г.
Гр. Велико Търново

Подпис: /...../
/проф. дн Кр.Петрова/